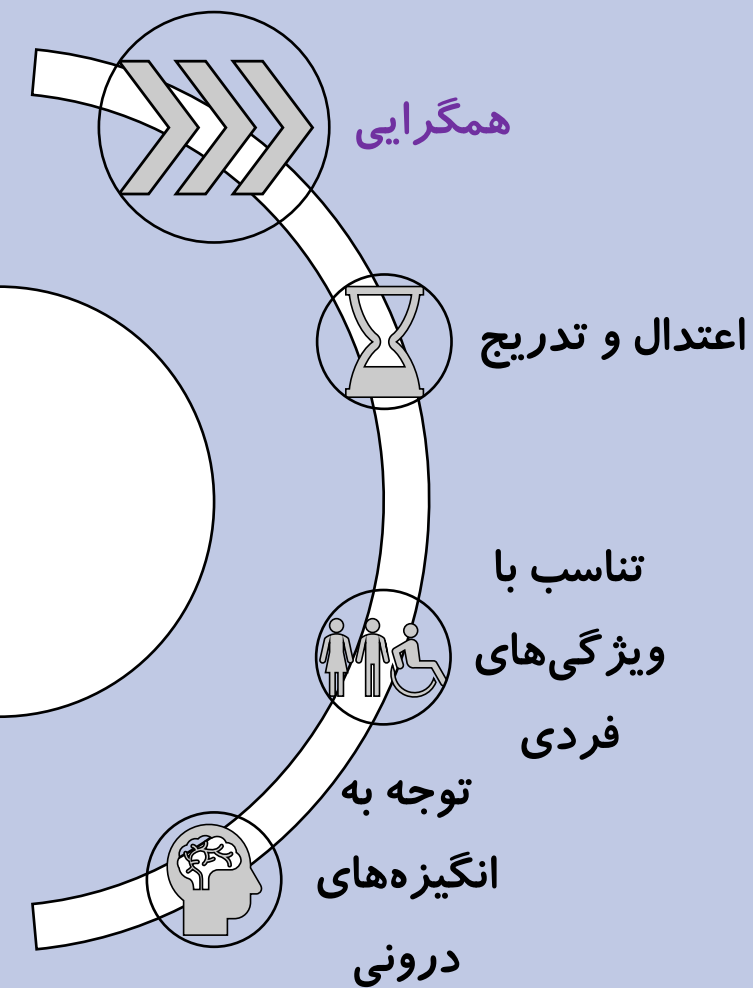

شرح:

مجموعه‌ی تمامی فعالیت‌های تربیتی علاوه بر ارتباط مناسب بین اجزا می‌بایست در جهت اهداف میانی و هدف نهایی تدارک دیده شوند و گرنه از اعتبار ساقط می‌شوند. در واقع در این اصل به دو نکته اساسی اشاره می‌شود. اول آن که فرآیندهای تربیتی باید با یکدیگر سازگار باشند و دوم، در جهت اهداف باشند. معنای همگرایی در این دو مفهوم متبلور می‌شود. عدم ارتباط مناسب میان فرآیندهای تربیتی یا با هدف موجب سرگردانی در تربی و عدم تحقق اهداف می‌گردد. گاه اتفاق می‌افتد که یک فعالیت تربیتی در جایگاه خود نسبت مناسبی با اهداف دارد، اما از اصل همگرایی (تناسب با دیگر فرآیندها) برخوردار نیست لذا باید کنار گذاشته شود.

رویکرد روشی:

- اسناد طولی و عرضی
- تلفیق

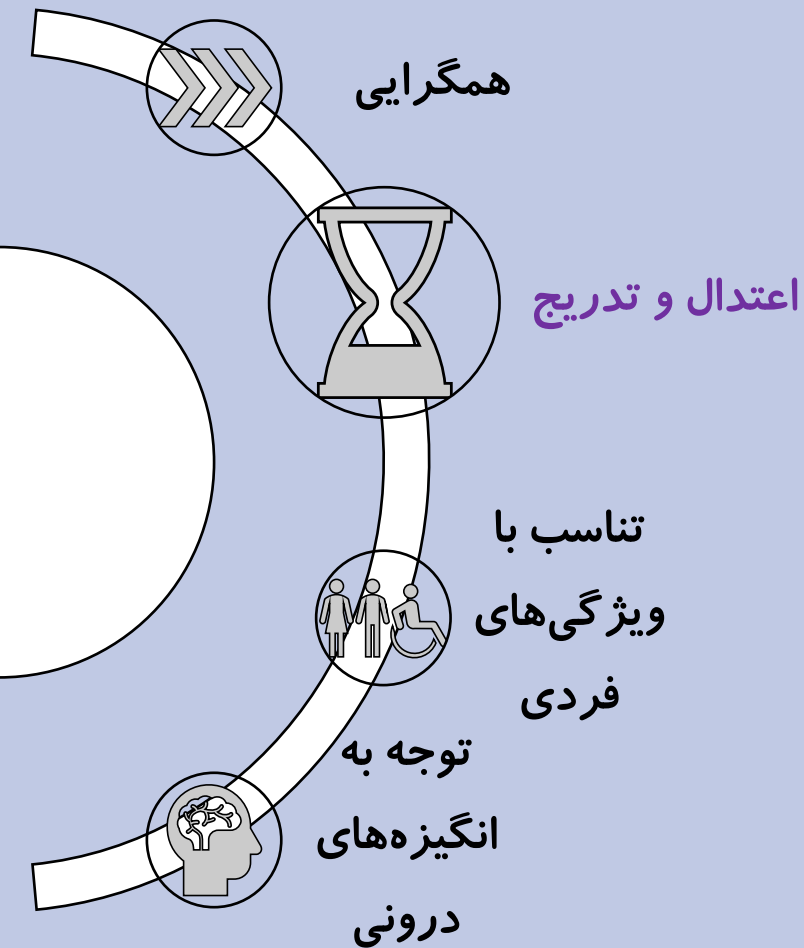

شرح:

بر اساس نظریات روانشناسی رشد، انسان‌ها در هر سن مقتضیات و ویژگی‌های مشترکی دارند. شناخت این ویژگی‌ها در طراحی فرآیند تربیت اولین آموزه این اصل است. همچنین مطابق طبع انسانی رشد به صورت تدریجی محقق می‌گردد، لذا باید فرآیندهای تربیتی متناسب با ویژگی‌های مشترک انسانی و از سرعت متعادل برخوردار باشند و گام‌های تدریجی برای نیل به اهداف تربیتی برداشته شوند.

رویکرد روشی:

- مسامحت
- مداومت

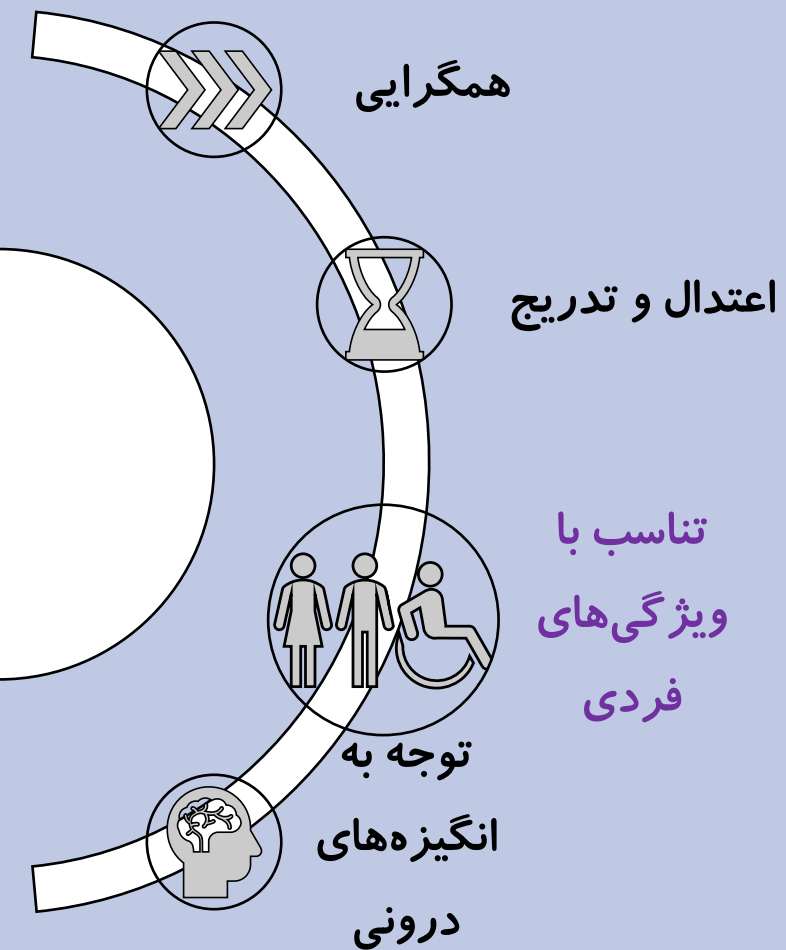

شرح:

علاوه بر ویژگی‌های مشترک انسانی، انسان‌ها منحصر به فرد هستند. لذا فرآیندهای تربیتی باید با توجه به ویژگی‌های فرد طراحی شوند. لذا فرآیند تربیتی همواره چیزی از قبل تعیین شده نیست و می‌توان گفت بر اساس مخاطب از تنوع برخوردار است. بدین منظور استفاده از مطالعات حیطه علوم شناختی و استفاده از نظریه‌های این حوزه برای طراحی فرآیند تربیت پیشنهاد می‌شود. این ابزارها برای ساختن محیطی متنوع برای انواع افراد با ویژگی‌های متفاوت مناسب است. آنچه برای اصل مذکور محدودیت ایجاد می‌نماید، امکانات است. برای رفع محدودیت امکانات می‌توان به بسترسازی‌های کلی، غنی‌سازی محیط و همچنین توجه به عاملیت متریبان توجه ویژه نمود.

رویکرد روشی:

- تنوع‌بخشی
- رقابت سالم

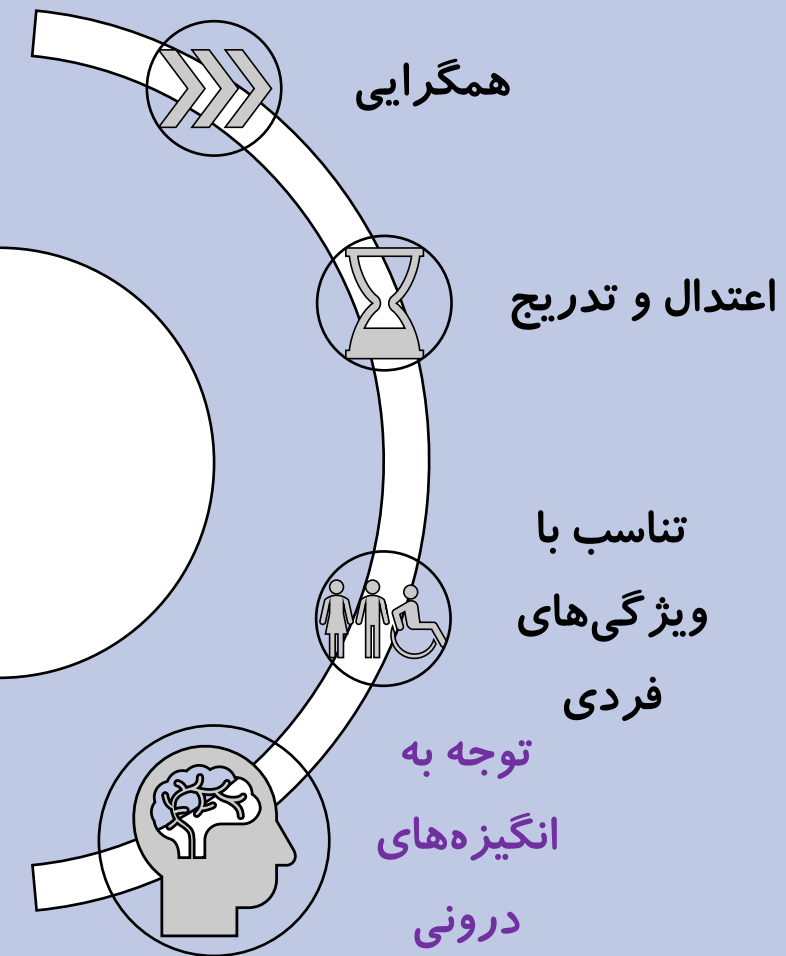

شرح:

همان‌گونه که می‌دانیم توجه به انگیزه‌های بیرونی مانند آنچه در رویکرد رفتارگرایی دیده می‌شود، باعث تغییر رفتار می‌گردد. اما بر اساس مطالعات جدید و تبیین‌های بهتری که از انسان صورت گرفته است، توصیه می‌گردد که در طراحی فرآیند تربیتی بیش از انگیزه‌های بیرونی بر انگیزه‌های درونی متمرکز شود. بدین ترتیب تشویق، تنبیه و رویکردهای این‌چنینی که بر انگیزه‌های بیرونی متمرکز هستند، نباید غالب باشند. بلکه فرآیندهایی که بر اساس شناخت فرد طراحی می‌شوند و مطابقت بیشتری با یافته‌های علوم شناختی دارند در اولویت هستند. به عنوان مثال، مواجهه با نتیجه اعمال یا لذت واقعی از علم‌آموزی را جایگزین تشویق و تنبیه نمود.

رویکرد روشی:

- بسترسازی
- بازی‌وارسازی

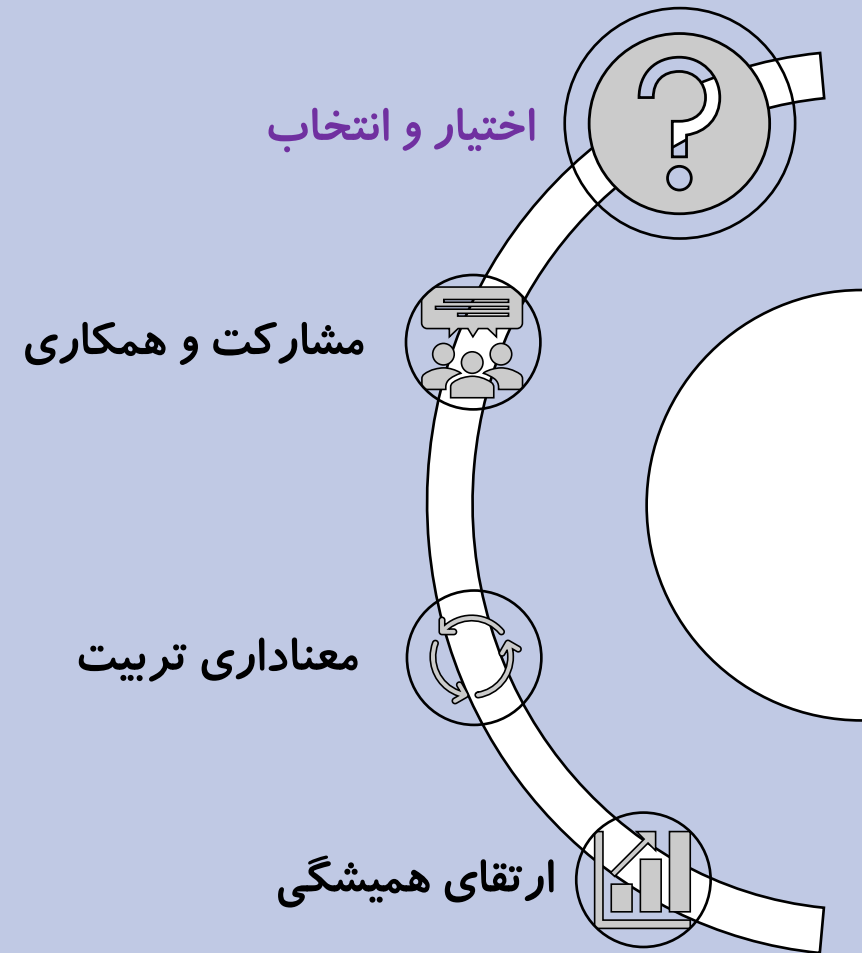

شرح:

با توجه به مبانی اساسی و مبانی علمی و تجربی و با قبول عاملیت متربیان در تربیت، باید اختیار و انتخاب به حد اعلاى خود به ظهور برسد. عمل ارزشمند عملی اختیاری و ارادی است. این عمل از پشتوانه‌های شناختی هم برخوردار است و بدین ترتیب متضمن تحقق اهداف تربیتی به صورت نسبتاً پایدار خواهد بود. اما اراده و اختیار بر اساس آگاهی و قدرت اراده محدود می‌گردد. همان‌طور که در کودکی رفتار کودک به شناخت حادقلی و میل (نه اراده) نسبت داده می‌شوند. لذا فرآیندها بر اساس توجه و به رسمیت شناخته شدن اراده افراد بر اساس موقعیت آن‌ها طراحی می‌گردند.

رویکرد روشی:

- مواجهه با پیامد تصمیم
- مسئله‌محوری

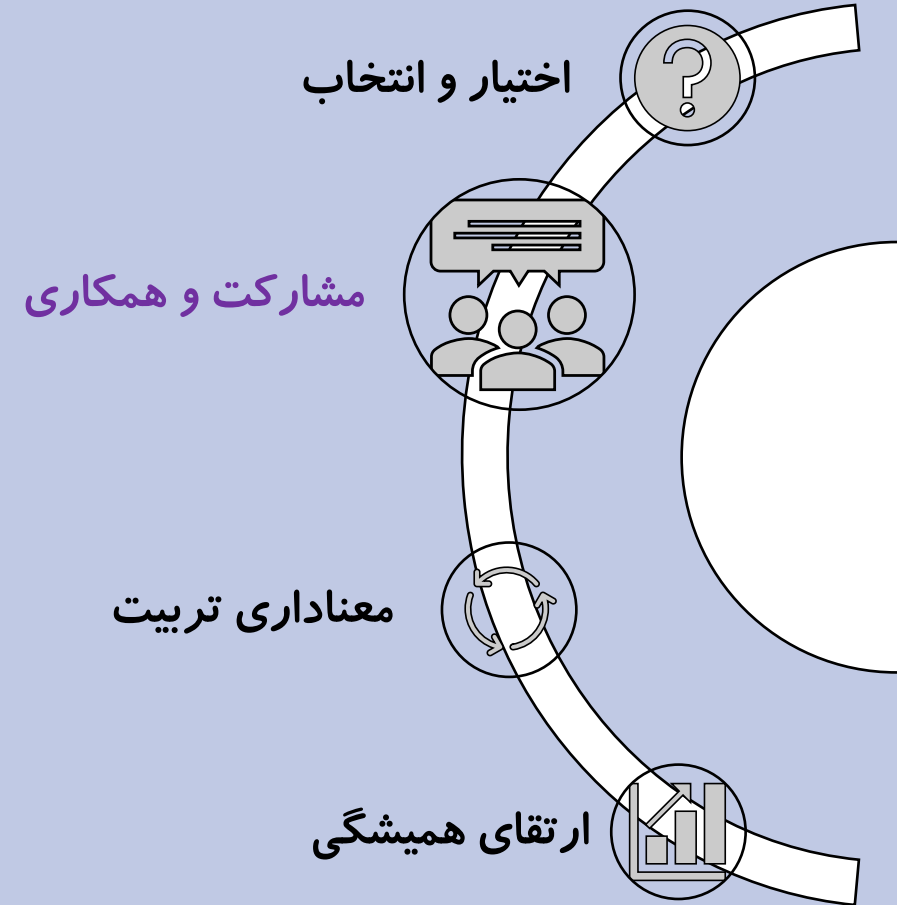

شرح:

بخشی از دانش حاصل مشارکت انسان‌هاست و بدین ترتیب دانش ساخته می‌شود. مربی در تعیین اهداف جزئی و فرآیندهای تربیتی مشارکت جدی دارد و مسیرهایی را پیش روی خود می‌گشاید. لذا در فرآیند یادگیری مشارکتی نقش مربی به صورت عضوی یادگیرنده خلاصه نمی‌شود، بلکه سازنده‌ی دانش است. این اصل که ریشه در عاملیت انسانی نیز دارد، به تدریج پای مربیان را به همه حوزه‌های تربیتی باز می‌کند و او را بازیگر فعال و سازنده در تربیت می‌شناسد.

رویکرد روشی:

- توانمندسازی فعال
- تریبون

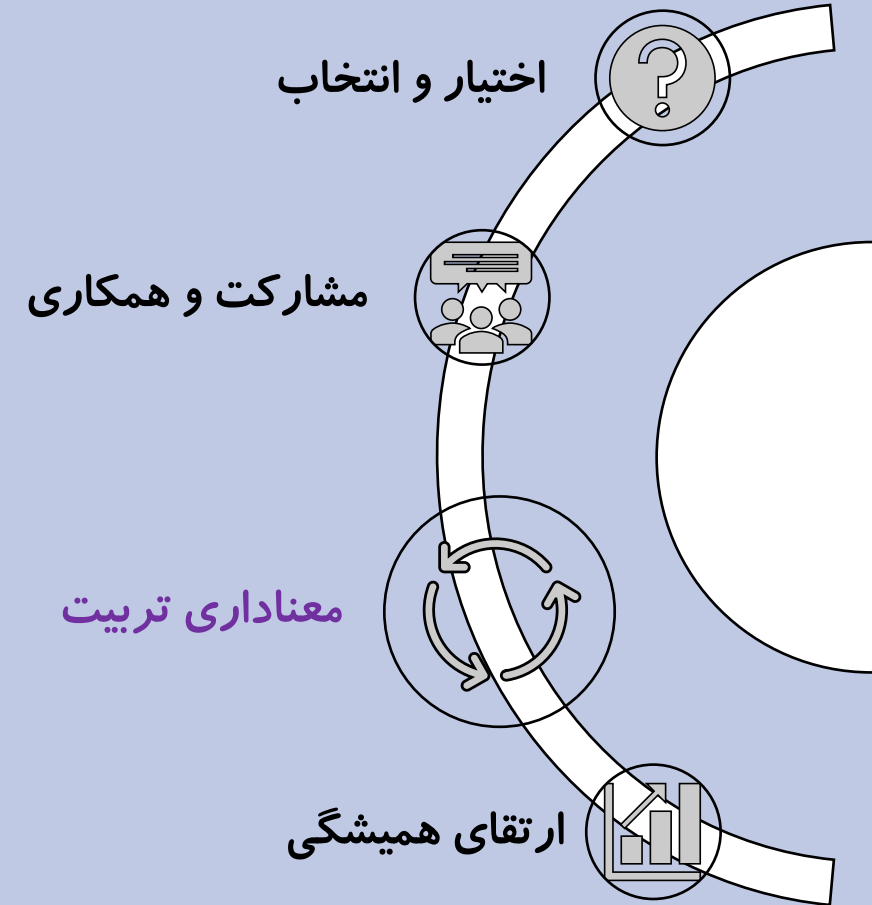

شرح:

بر اساس نظریات آزوبل و دیگران، تربیت باید ارتباط محکمی با یادگیری‌های قبلی و زندگی واقعی داشته باشد و از این طریق در ذهن متربی معنا می‌یابد. البته در نگاه دینی باید زندگی را به معنای واقعی آن یعنی مشتمل بر این دنیا و آخرت معنا نمود. پس تربیت از یک سو باید با یافته‌های قبلی ارتباطی منطقی پیدا کند و از سوی دیگر با زندگی واقعی و تغییرات آن مرتبط باشد. فرآیندهایی که این‌گونه طراحی می‌شوند در متربیان سازهایی ذهنی خواهند ساخت که علاوه بر انعطاف، توانایی مدیریت در زندگی واقعی را بالا می‌برند.

رویکرد روشی:

- ساخت اشتراکی دانش
- رویارویی مسائل زندگی واقعی

شرح:

بر اساس این اصل هیچ کدام از فرآیندهای تربیتی در حالت ایده‌آل نیستند و باید همواره به ارتقای آنها توجه نمود. در این اصل متولیان تربیت خود به متریبانی تبدیل می‌شوند که برای طراحی فرآیندهای تربیتی می‌بایست خود را در معرض رشد و تربیت قرار دهند و این امر از توجه ویژه به خودسازی و همچنین مطالعات علمی محقق می‌گردد.

رویکرد روشی:

- مشارکت هم‌سطح
- ارزیابی موثر

اصول تربیتی مهر هشتم

